

29/04/2026

Επέκταση και ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου της Ηετιώνειας Πύλης, στον Πειραιά

[/ Επικαιρότητα](#)

Το Υπουργείο Πολιτισμού προχωρεί στην επέκταση του αρχαιολογικού χώρου της Ηετιώνειας Πύλης του Πειραιά, με την αξιοποίηση επτά, περίπου, στρεμμάτων, που του παραχωρήθηκαν από τον Οργανισμό Λιμένος Πειραιά (ΟΛΠ), αποτελώντας ουσιαστικά, οργανικό τμήμα του συνολικού αρχαιολογικού χώρου.

Η επέμβαση συμπληρώνει τη συνολική ανάδειξη του -διαμόρφωση διαδρομών και φυλακίου εισόδου, φυτεύσεις, ενημερωτικές πινακίδες- και την αποκατάσταση των πύργων της οχύρωσης, με στόχο τη βελτίωση της εμπειρίας των επισκεπτών και την καθολική προσβασιμότητα. Δια της αρμόδιας Εφορείας Αρχαιοτήτων Πειραιώς και Νήσων ολοκληρώθηκαν οι μελέτες συντήρησης και στερέωσης των καταλοίπων της οχύρωσης, η αρχιτεκτονική και στατική μελέτη αποκατάστασης του ανατολικού κυκλικού πύργου, η αρχιτεκτονική, γεωτεχνική και υδραυλική μελέτη για την ανάδειξη του συνόλου του αρχαιολογικού χώρου, όπως πληροφορεί ανακοίνωση του ΥΠΠΟ.

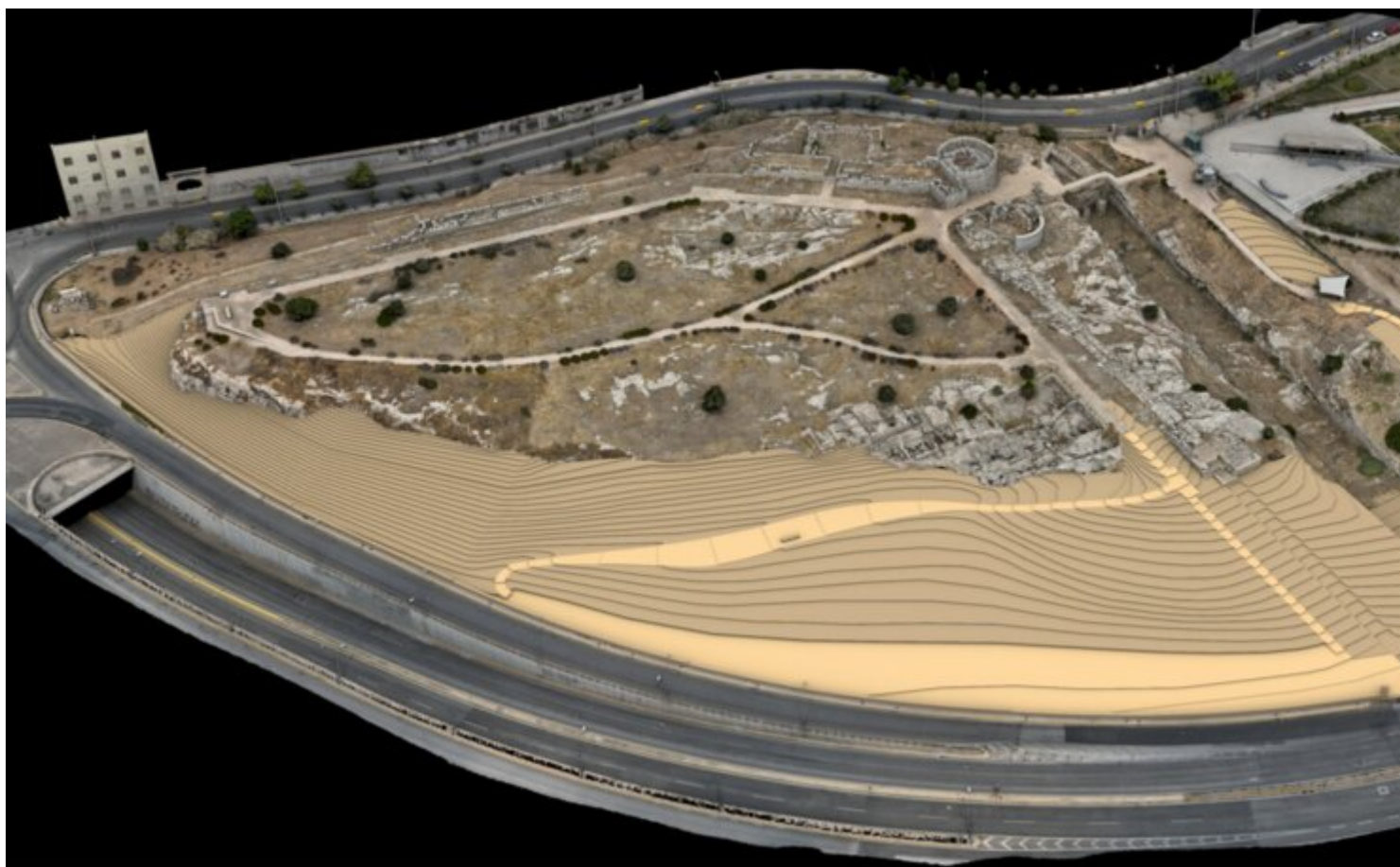

Γενική άποψη του αρχαιολογικού χώρου της Ηετιώνειας Πύλης Πειραιά. Υφιστάμενη

Η υπουργός Πολιτισμού Λίνα Μενδώνη δήλωσε: «Τα Θεμιστόκλεια Τείχη του λιμένος του Πειραιά, μέρος των οποίων είναι και η Ηετιώνεια Πύλη, αποτελούν ένα από τα σημαντικότερα έργα της αρχαίας ελληνικής οχυρωματικής. Σε αυτά μπορεί να αναγνωρίσει κανείς τις οχυρωματικές τεχνικές που αναπτύχθηκαν στην αρχαία Αθήνα, από τον 5ο έως τον 3ο αιώνα π.Χ. Αποτελεί ισχυρό οχυρωματικό έργο, στο δυτικό άκρο της Πειραιϊκής χερσονήσου και στη βόρεια πλευρά του αρχαίου λιμένα του Κανθάρου -σημερινό λιμάνι του Πειραιά- καθιστώντας τον απροσπέλαστο από ξηράς, για τους επίδοξους εισβολείς, με τη φυσικά οχυρή θέση και τον όγκο της.

Η Ηετιώνεια Πύλη αποτελεί τον μεγαλύτερο και εντυπωσιακότερο αρχαιολογικό

χώρο της Πειραιϊκής Ακτής. Για την ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου της Ηετιώνειας Πύλης, έκτασης 20 στρεμμάτων, είχε υπογραφεί, το 2013, Προγραμματική Σύμβαση Πολιτισμικής Ανάπτυξης μεταξύ του Υπουργείου Πολιτισμού και της Περιφέρειας Αττικής. Η συνολική επέμβαση ολοκληρώθηκε με τον φωτισμό της Πύλης, το 2024, αναδεικνύοντας τη μεγάλη ιστορική διαχρονία του λιμένα Πειραιώς. Η επέκταση του υφιστάμενου διαμορφωμένου αρχαιολογικού χώρου, με επιπλέον περίπου επτά στρέμματα, στοχεύει στην αποκατάσταση του τοπίου γύρω από τον αρχαιολογικό χώρο, στη βελτίωση της αισθητικής του και στην εξυπηρέτηση των επισκεπτών. Το έργο αφορά στην ολοκλήρωση και ενοποίηση της περίφραξης, στην κατασκευή αναλημμάτων, στο ανατολικό και βόρειο όριο, στη φροντίδα και στον σχεδιασμό της βλάστησης, αλλά και στην επέκταση του φωτισμού ανάδειξης και ασφαλείας. Η Ηετιώνεια Πύλη βρίσκεται ακριβώς απέναντι και σε άμεση συνάφεια με το υπό κατασκευή Εθνικό Μουσείο Εναλίων Αρχαιοτήτων με το οποίο θα αποτελέσει ενιαία πολιτιστική διαδρομή, δημιουργώντας για τους επισκέπτες του Πειραιά μια ξεχωριστή εμπειρία».

Αρχαιολογικός χώρος Ηετιώνειας Πύλης - Πρόταση επέκτασης

Η Ηετιώνεια Πύλη είναι στα δυτικά του αρχαίου λιμένα του Κανθάρου (σημερινό λιμάνι του Πειραιά), τον οποίο και προστάτευε. Κατασκευάστηκε το 411 π.Χ. ως μία από τις δύο εισόδους της οχυρωμένης πόλεως του Πειραιά, από την οποία

διέρχονταν αποκλειστικά στρατιωτικές δυνάμεις. Η χρονολόγηση των σωζόμενων οχυρώσεων ανάγεται σε διαφορετικές φάσεις, αρχής γενομένης από τον 5ο αιώνα π.Χ. και συνεχίζεται μέχρι το τέλος του 3ου αιώνα π.Χ. Το μνημείο είχε απλή αρχιτεκτονική, με είσοδο ανάμεσα σε δύο κυκλικούς πύργους και ενισχυόταν από τείχη, τάφρο και προμαχώνες. Η πρόσβαση γινόταν μέσω στενού περάσματος, ενώ πιθανόν υπήρχε κινητή γέφυρα.

Πρόταση επέκτασης αρχαιολογικού χώρου Ηετιώνειας Πύλης

Στην περιοχή εντοπίζονται, επίσης, ίχνη αρχαίου λατομείου και κτηριακών εγκαταστάσεων, όπως το λεγόμενο «Αφροδίσιο». Η οχύρωση κατασκευάστηκε και εξελίχθηκε σε διαδοχικές φάσεις με σημαντικές παρεμβάσεις κατά τη θεμιστόκλεια φάση (494-478 π.Χ.) και κωνώνεια περίοδο (394-391 π.Χ.). Η πρώτη ανασκαφική έρευνα του χώρου έγινε το 1886-87 από τη Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή. Μετά το 1922, ακολούθησε μια περίοδος σταδιακής καταστροφής του μνημείου ιδιαίτερα κατά τον βομβαρδισμό του Πειραιά, το 1944, και αργότερα χρησιμοποιήθηκε ως αποθήκη του ΟΛΠ. Από το 1990 και μετά, πραγματοποιήθηκαν

ανασκαφές και καθαρισμοί που αποκάλυψαν σημαντικά τμήματα της οχύρωσης και αποκατέστησαν την εικόνα του χώρου. Το σημαντικότερο πρόβλημα παθολογίας του μνημείου είναι η κλιμακούμενη φθορά των επιφανειών των αυθεντικών λίθων που διαμορφώνουν τις χαμηλότερες στρώσεις του κυκλικού μετώπου, καθώς η παγίδευση όμβριων υδάτων επιβαρύνει τα αρχαία υλικά με υγρασία και προκαλεί έντονη φθορά στα εκτεθειμένα θεμέλια του ανατολικού και βόρειου-βορειοανατολικού κυκλικού πύργου.

Άποψη του ανατολικού κυκλικού πύργου (2025) Ο αρχαιολογικός χώρος της Ηετιώνειας Πύλης εκτείνεται σε 20 στρέμματα. Η έκταση που παραχωρήθηκε από τον ΟΛΠ στο ΥΠΠΟ έχει συνολικό εμβαδόν περίπου 7 στρεμμάτων και βρίσκεται σε άμεση γειτνίαση με τον αρχαιολογικό χώρο, αξιοποιείται για να διευρυνθεί ο περιβάλλον χώρος του μνημείου της Ηετιώνειας Πύλης. Δεδομένου, όμως, ότι ο παραχωρηθείς χώρος δεν εντάχθηκε στην Προγραμματική Σύμβαση ανάδειξης παρέμεινε μέχρι σήμερα αναξιοποίητος, υποβαθμίζοντας αισθητικά την εικόνα του επισκέψιμου αρχαιολογικού χώρου.

Βασική επιλογή της προτεινόμενης επέμβασης είναι η απομάκρυνση των ομβρίων υδάτων από την περιοχή του μνημείου πίσω από το αναστηλωμένο κυκλικό μέτωπο, ώστε να ανακοπεί η συνεχιζόμενη φθορά των λίθων των κατώτερων στρώσεων, ενώ οι φθαρμένες επιφάνειες των λίθων αποκαθίστανται. Η διαμόρφωση της επέκτασης ακολουθεί τις ίδιες αρχές και τα υλικά, που χρησιμοποιήθηκαν στον υπάρχοντα αρχαιολογικό χώρο, με στόχο την αποκατάσταση του φυσικού αναγλύφου και την ανάδειξη της αρχικής μορφής της

τάφρου. Επεκτείνονται οι διαδρομές επισκεπτών και οι διαμορφώσεις, που αναδεικνύουν την οχύρωση, ενώ τα διάσπαρτα αρχιτεκτονικά μέλη οργανώνονται και εκτίθενται με τρόπο ορθολογικό και συντεταγμένο.

Η είσοδος και οι βασικές λειτουργίες παραμένουν ίδιες, αλλά δημιουργούνται νέες συνδέσεις και διαδρομές. Προβλέπεται βελτίωση της πρόσβασης (και για τα ΑμεΑ), ανάδειξη ευρημάτων και ενιαία αποκατάσταση της περιφραξης. Οι χώροι κίνησης καθίστανται απολύτως ασφαλείς, με προστατευτικά κιγκλιδώματα, όπου χρειάζεται.